

ZORAN PENEVSKI

ilustrovaó Dušan Pavlić

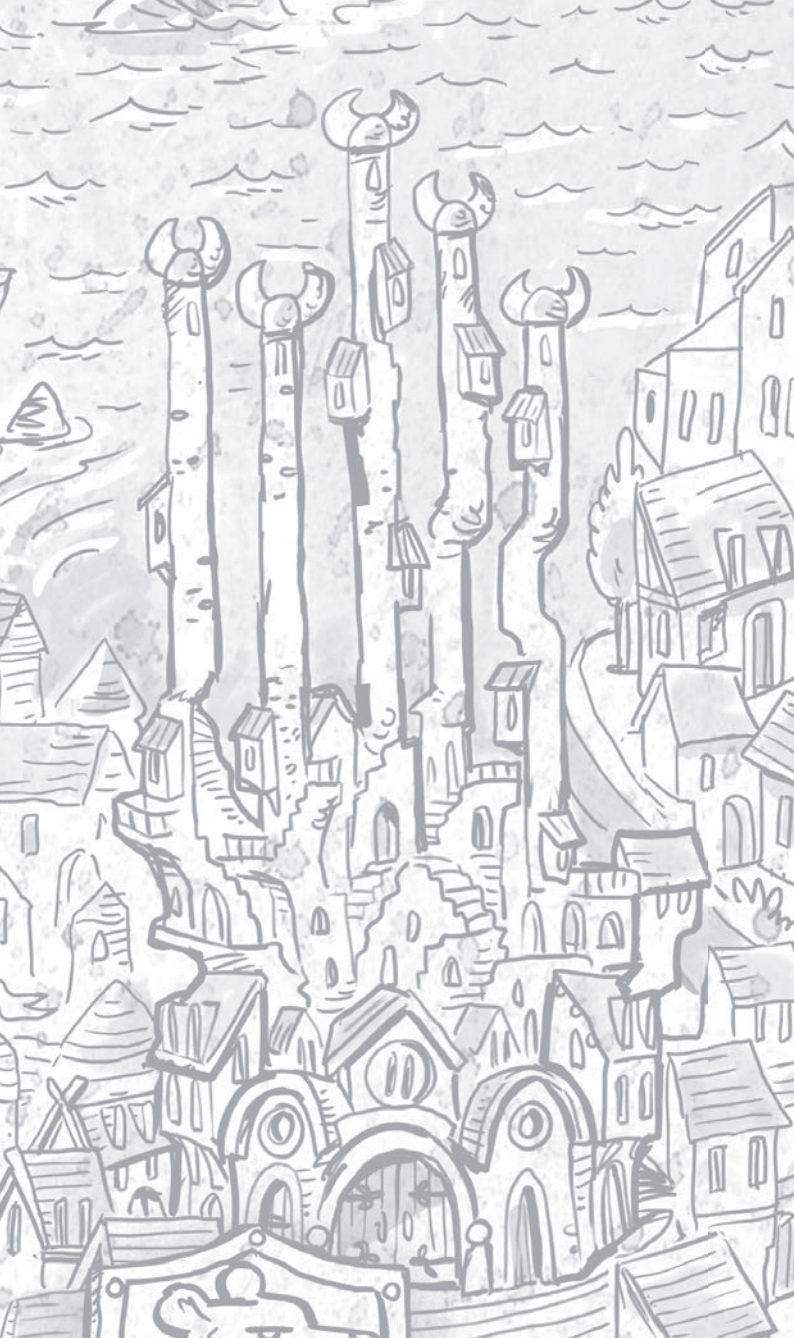
OKEAN OD PAPIRA

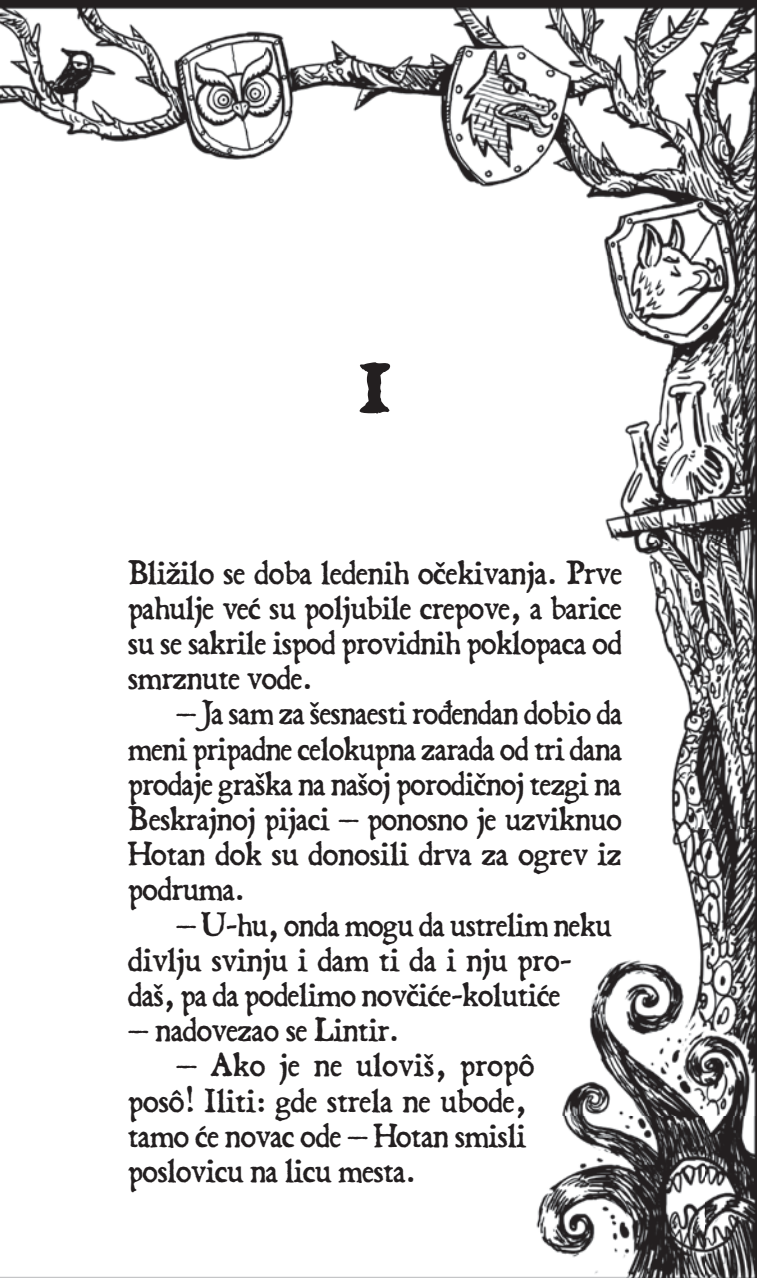
TREĆI DEO

Ključ Katedrale

■ Laguna ■

I

Bližilo se doba ledenih očekivanja. Prve pahulje već su poljubile crepove, a barice su se sakrile ispod providnih poklopaca od smrznute vode.

— Ja sam za šesnaesti rođendan dobio da meni pripadne celokupna zarada od tri dana prodaje graška na našoj porodičnoj tezgi na Beskrajnoj pijaci — ponosno je uzviknuo Hotan dok su donosili drva za ogrev iz podruma.

— U-hu, onda mogu da ustrelim neku divlju svinju i dam ti da i nju prodaš, pa da podelimo novčiće-kolutiće — nadovezao se Lintir.

— Ako je ne uloviš, propô posô! Ilti: gde strela ne ubode, tamo će novac ode — Hotan smisli poslovicu na licu mesta.

– Drunk je dobio dobar poklon za rođendan – dobacio je Nerih.

– Da, onoliko novčića-kolutića koliko može da se naniže na olovku, štapić od olova kojim pišemo i crtamo.

– Šteta što sam mnogo vredan, pa olovku dosta trošim – vajkao se Nerih.

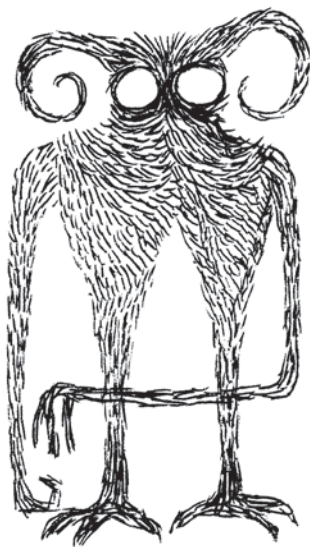
– A šta si ti dobio? – upita Drunk Tarvina.

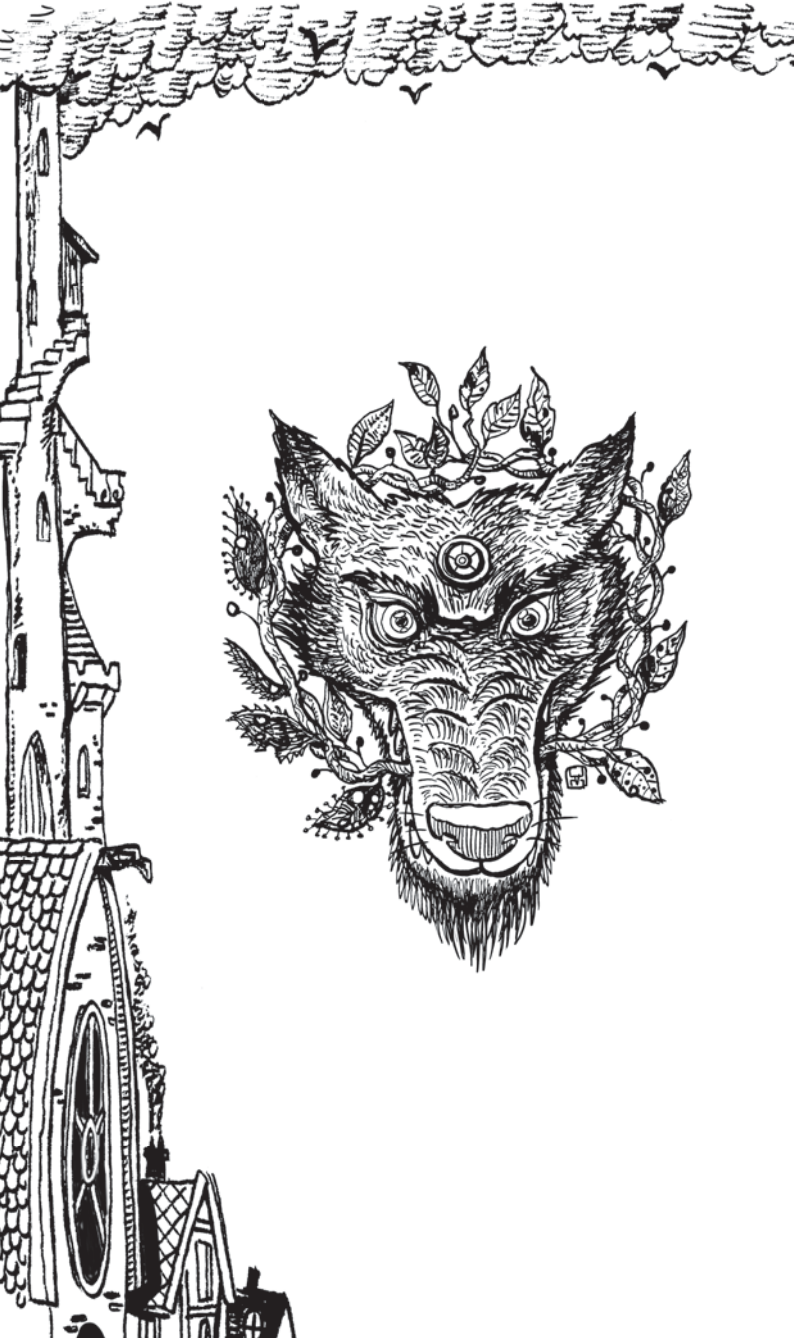

Tarvin je zastao, ali je ipak odgovorio:
– Dobio sam slikovnicu koju mi je otac poklonio za četvrti rođendan.

– Čekaj, čekaj! Za šesnaesti rođendan si dobio poklon koji si dobio za četvrti? – zaključí Lintir, i nakon tri sekunde tišine, koliko je bilo dovoljno da svi shvate da je Tarvinovo ćutanje potvrda izrečenog, svi su počeli da vrište od smeha. Čak se i Nerih cerekao. Ali je ubrzo pokušao da smiri drugare:

– Hej, hej, ipak je on siročé, nemojte... hahaha...

2

Čim su napustili Gimnaziju, Tarvin i Nerih su naleteli na Isenu, koja im se osmehnula. Krajičkom oka, Tarvin primeti da je Nerih pocrveneo. Krenuli su sporednim sokacima.

— Zašto ideš ovuda? Bojiš se da te ne nađu Osvetitelji odavnog oka? — tiho je upitao Nerih.

— Otkud ti to znaš?

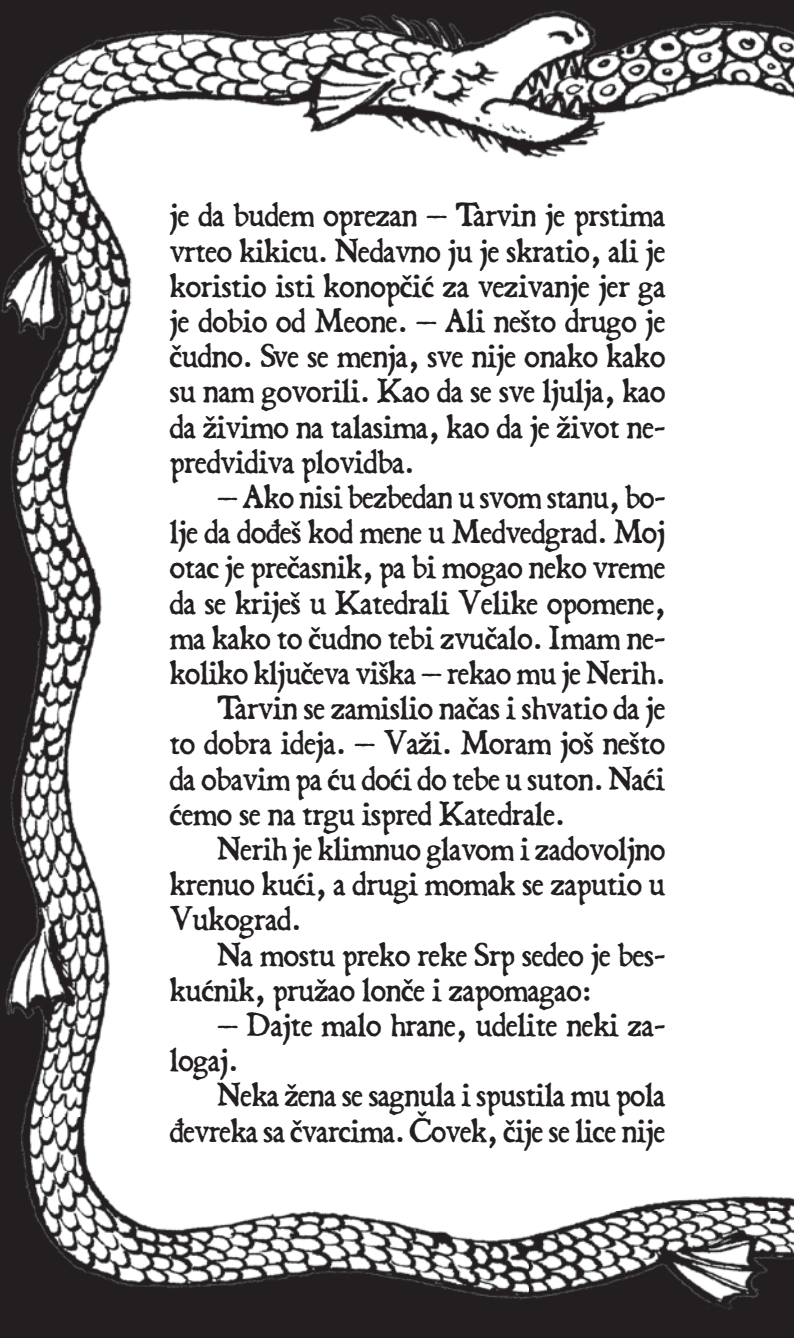
— Rekla mi je Bersi, ali ne brini, niko drugi ne zna — umirio ga je Nerih.

— Znaš, prijatelji su arhipelag. Povezani su, iako na površini izgleda kao da je svako za sebe.

Tarvin se osmehnuo.

— Ne, ne bojim se, samo osećam nelagodu... Znam da me neće oteti tek tako, ali bolje

je da budem oprezan — Tarvin je prstima vrteo kikicu. Nedavno ju je skratio, ali je koristio isti konopčić za vezivanje jer ga je dobio od Meone. — Ali nešto drugo je čudno. Sve se menja, sve nije onako kako su nam govorili. Kao da se sve ljulja, kao da živimo na talasima, kao da je život nepredvidiva plovidba.

— Ako nisi bezbedan u svom stanu, bolje da dođeš kod mene u Medvedgrad. Moj otac je prečasnik, pa bi mogao neko vreme da se kriješ u Katedrali Velike opomene, ma kako to čudno tebi zvučalo. Imam nekoliko ključeva viška — rekao mu je Nerih.

Tarvin se zamislio načas i shvatio da je to dobra ideja. — Važi. Moram još nešto da obavim pa ću doći do tebe u suton. Naći ćemo se na trgu ispred Katedrale.

Nerih je klimnuo glavom i zadovoljno krenuo kući, a drugi momak se zaputio u Vukograd.

Na mostu preko reke Srp sedeo je beskućnik, pružao lonče i zapomagao:

— Dajte malo hrane, udelite neki zalogaj.

Neka žena se sagnula i spustila mu pola đevreka sa čvarcima. Čovek, čije se lice nije

dobro videlo jer je bilo umotano u prljave
krpe, zahvalio joj je od srca. Tarvin je pri-
metio da je prosjak rukom prekrpio obuću
od izvrnute kože boje trule višnje.

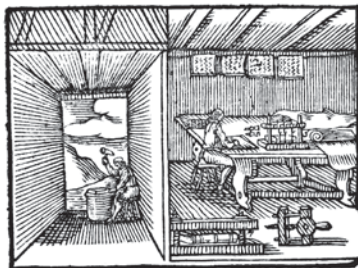

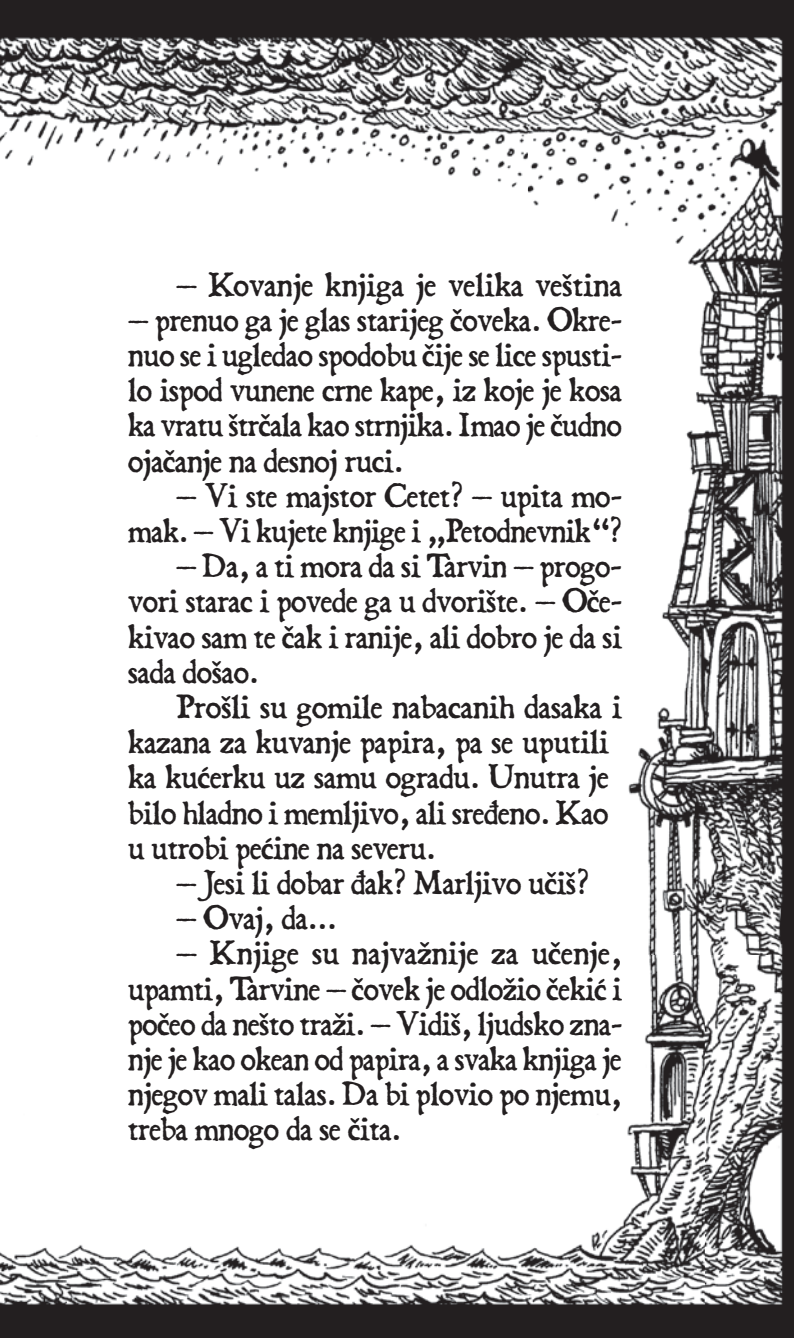

3

Blizu reke nalazila se kovačnica knjiga majstora Ceteta. Tarvin je najpre zastao ispred nje, pogledao natpis, a onda obazrivo zakoračio unutra. Miris boje i tresak drvenih ploča na velike komade hartije ispunili su prostoriju. Njemu je to ličilo na džinovsko dete koje se uneredilo pa zato dobija batine.

Pogledao je sliku na zidu.

– Kovanje knjiga je velika veština
– prenuo ga je glas starijeg čoveka. Okrenuo se i ugledao spodobu čije se lice spustilo ispod vunene crne kape, iz koje je kosa ka vratu štrčala kao strnjika. Imao je čudno ojačanje na desnoj ruci.

– Vi ste majstor Cetet? – upita momak. – Vi kujete knjige i „Petodnevnik“?

– Da, a ti mora da si Tarvin – progovori starac i povede ga u dvorište. – Očekivao sam te čak i ranije, ali dobro je da si sada došao.

Prošli su gomile nabacanih dasaka i kazana za kuvanje papira, pa se uputili ka kućerku uz samu ogradu. Unutra je bilo hladno i memljivo, ali sređeno. Kao u utrobi pećine na severu.

– Jesi li dobar đak? Marljivo učiš?

– Ovaj, da...

– Knjige su najvažnije za učenje, upamti, Tarvine – čovek je odložio čekić i počeo da nešto traži. – Vidiš, ljudsko znanje je kao okean od papira, a svaka knjiga je njegov mali talas. Da bi plovio po njemu, treba mnogo da se čita.

Cetet je prišao jednoj polici i izvadio poveći zamotuljak. Iz njega se pomolila dobro poznata naslovnica.

— O-ovo je... „Knjiga Moći“ je kod vas?

— Naravno. Siroti, ljudi Kroman ju je doneo one noći pre nego što će ga ubiti. Osetio je da mu preti opasnost. A potom je otišao kod tvog ujke. Znam da je rekao da će tamo ostaviti trag koji bi vodio do mene. Pretpostavljao sam da je više voleo da komplikuje nego što je bio obazriv, ali nažalost nisam bio u pravu.

Tarvin je gledao dve vrumije koje su se pretapale jedna u drugu, i potom ovlaš prelistao knjigu.

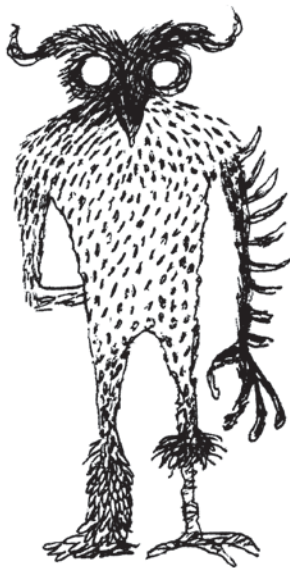
— Samo polako s tim. Ima gomila gluposti napisanih u njoj, ali one su tu da prekriju i zamagle ono što je važno. A siguran sam da unutra postoji i još nešto — Cetet je namignuo mladiću.

Njegovo lice se skupilo i sa tim uskim brazdama u koži Tarvin je istovremeno u njemu video sasušenu žutu jabuku.

— Ovu su knjigu čuvali i dopisivali i tvoj stric i tvoj otac, tako da verujem...

- Moj otac? Znaite li šta je s njim?
- Niko to ne zna, sinko. Ali bio je izuzetan čovek. Možda je „čovek“ blaga reč za njega... Ako ga nema više, onda je učinio herojsko delo. Ako se negde krije, sigurno ima dobar razlog za to.

4

— Okupili smo se danas oko pentagramskog podijuma jer se desilo nešto neodgovorno i neobično — Sovonačelnik je spojio prste i zabrinuto gledao ostalu četvoricu svojim krupnim očima sa otežalim podočnjacima. — Da ne dužim: nestao je kristalni sferikon.

Ribonačelnik je uzdahnuo dovoljno glasno da su drugi samo coknuli na njegovu odglumljenu preneraženost.

— Sta će bilo kome petodelna kristalna čaša? — upita ribonačelnik Limbur.

— Da bi naš svinjonačelnik Gurgub mogao da kaže da se opio od jedne čaše — dobacio je medvedonačelnik Ulirs. Smeh ispuni dvoranu.

— Ili Lumburova tetka opet pravi pudding od crne bunike! — smeh se pojačao.

— Molim vas, to je jedan od simbola našeg zajedništva i ovo nije šala — Štronski je bio ozbiljan.

— Možda je neko hteo da pokaže da bi kod njega, a ne kod Sovara, gradska svetinja bila sigurnija — javio se vukonačelnik Erinoh.

Svi su ga pogledali ispod oka.

— Ne bojte se, nije kod mene — umirio ih je Erinoh. — Ali ne krijem da bih to voleo...

— Dobro — Štronski je spustio ruke. — Samo da znate da sam, kao prvi među jednakima, naredio pojačanu stražu da bi se što pre našao krivac. Ili staništar kome je do neslane šale...

S

„**M**ATERIJA STOJI U PROSTORU, KOJI MORA DA BUDE PRAZAN DA BI JE PRIMIO. MOĆ JE ONO ŠTO POMERA MATERIJU, A TIME I PROSTOR, ODNOSNO PRAZNINU. MOĆ JE ONO IZMEĐU ČESTICA PUNOĆE I ČESTICA PRAZNINE.“

Tarvin je satima prelistavao knjigu na krevetu u svojoj sobi, ali je sve vreme u njegovoj glavi odjekivalo i ono strašno pitanje: „Da li je istina da je Temeljitelj u meni? Znam da osećam i vidim stvari drugačije, ali kako je moguće da dve svesti, odnosno dve duše...?“